УДК 378.14

DOI <https://doi.org/10.32405/2413-4139-2019-2-58-65>

Алла Дяченко,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8894-4345>

м. Київ

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗАСАД ТЕХНІЧНОЇ ЕСТЕТИКИ ТА ПРОМИСЛОВГО ДИЗАЙНУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Анотація.

У статті автором визначено сутність понять «технічна естетика», «дизайн», «промисловий дизайн». Здійснено порівняльний аналіз технічної естетики та промислового дизайну. З'ясовано ви-
токи становлення технічної естетики та її основні принципи. Визначено, що дизайн є органічною
складовою мистецтва, провідником його функції в усіх сферах життєдіяльності людини, а промис-
ловий дизайн – перетворює на життя прийняті норми (рекомендації) технічної естетики. Визначе-
но основні чинники, які вплинули на необхідність вивчення технічної естетики та промислового ди-
зайну в закладах вищої освіти. Наведено мистецькі заклади вищої освіти, де є можливою професійна
підготовка майбутніх фахівців з дизайну, а також узагальнено особливості їх освітнього процесу.

Ключові слова: освіта; професійна підготовка; дизайн; промисловий дизайн; технічна естетика.

Освіта в сучасному світі є тією сферою діяльності людини, що активно привертає загальну увагу. Особливої значущості набуває вища професійна освіта, що спрямована на підготовку фахівців, підвищення їхньої кваліфікації та перепідготовку. Бурхливий розвиток науково-технічного прогресу, що викликає постійне переоснащення виробництва та виникнення нових галузей промисловості, сприяє накопиченню знань і численним науковим відкриттям, появі нових технологій в усіх сферах діяльності. Швидкі темпи перетворень різного характеру змінюють життя суспільства, що висуває нові вимоги до вищої професійної освіти, її цілей і методів здійснення, а також стимулюють зростання та виникнення нових форм. Перехід на ринкові відносини вимагає пошуку шляхів адаптації до ринку системи вищої професійної освіти, переведення її на гнучку, швидкого реагування на постійно мінливу ситуацію, актуалізацію накопиченого раніше наукового та людського потенціалу, своєчасну модернізацію.

Одним із таких перспективних напрямів є професійна підготовка дизайнерів. Це можна пояснити тим, що останніми роками професія дизайнера стала однією з більш престижних і необхідних у суспільстві. Становлення ринкових відносин вимагає значної кількості професійно підготовлених фахівців, які здатні естетично підійти до організації предметного середовища і зробити вітчизняну промислову продукцію конкурентоздатною за рахунок удосконалення її естетичних якостей. Від того, як забезпечені провідні галузі висококваліфікованими кадрами, залежить успішне розв'язання завдань ефективного використання досягнень вітчизняного та світового дизайну. Подібна ситуація сприяє залученню до вивчення питань професійної підготовки дизайнерів, її структури, змісту й організації як з боку закладів вищої мистецької освіти, так і з боку потенційних абітурієнтів.

Проблема мистецької освіти в Україні досліджується у працях Г. Аніловські, З. Курлянд, С. Мигаль [10], А. Чебикіна [15] та ін. Питання становлення вітчизняного та промислового дизайну висвітлено в працях А. Бойчука [1], В. Даниленка [2–5], В. Краснощоківа [8], О. Луговського [9], В. Прусак [13], С. Чуєва [16]. Вивчення особливостей технічної естетики здійснювали І. Корнілов [6] та А. Кошлева [7].

Хоча вивчення мистецької освіти є одним з актуальних напрямів у педагогіці, проте потрібно приділяти більше уваги порівняльному аналізу теоретичних засад технічної естетики та промислового дизайну.

Метою є здійснення порівняльного аналізу теоретичних засад технічної естетики та промислового дизайну в закладах вищої мистецької освіти. Досягнення поставленої мети зумовлює розв'язання таких завдань: визначення сутності понять «технічна естетика», «дизайн», «промисловий дизайн»; з'ясування особливостей технічної естетики та промислового дизайну в закладах вищої мистецької освіти; виокремлення характерних рис професійної підготовки дизайнерів в умовах сучасної мистецької освіти.

Технічна естетика є частиною широкого поняття «естетика», що визначається як наука про принципи краси в техніці та промисловості, а також є теоретичною частиною дизайну.

Технічна естетика – це наукова дисципліна, що вивчає соціально-культурні, технічні й естетичні проблеми формування гармонічного предметного середовища, яке створюється для життя та діяльності людини засобами промислового виробництва. Дисципліна вивчає принципи та методи художнього конструювання, проблеми професійної творчості та майстерності художника-конструктора (дизайнера) [6, с. 15].

Технічна естетика, як і більшість нових дисциплін, сформувалася на основі вже чинних наук. Вона аналізує естетичні, економічні, технічні, гігієнічні ергономічні фактори, а також психофізіологічні проблеми, які сприяють оптимізації умов діяльності людини. До структури її знань належать: загальна теорія дизайну; взаємодія людини та речей; вимоги до якості виробу; методичні питання дизайну [11].

Ідеї технічної естетики зародилися в середині XIX ст., задовго до появи поняття «дизайн». Англійський теоретик мистецтва Дж. Рескін ввів (1857 р.) поняття естетично цінних продуктів виробництва. Німецький теоретик дизайну Г. Земпер розробив основи технічної естетики.

Згідно з його дослідженнями, форма предмета визначається його: 1) функцією; 2) матеріалом; 3) технологією виготовлення; 4) ідеологічними установками суспільства [14].

У Німеччині ще 1919 р. було засновано центр технічної естетики «Баухауз». У Росії на початку XX ст. формуються ідеї єдності мистецтва та техніки, краси більш виробничого підприємства, відмови від прикрашення в предметах промисловості, органічного злиття в них користі, функції та краси. У 1920 р. утворився ВХУТЕМАС (Всесоюзна художньо-технічна майстерня), де А. Родченко, В. Татлін, Л. Лисицький, М. Гінзбург, І. Леонідов розробляли ідеї «виробничого мистецтва» дизайну та технічної естетики [7, с. 62].

Визначальними *принципами технічної естетики* є такі: дизайнер має справу з предметом, але його метою є не предмет, а людина («Баухауз»); більш естетичні форми є більш економічними (ВХУТЕМАС). Метою технічної естетики постає гармонізація світу, який насичений машинами та гуманізація техніки. Технічна естетика висуває вимоги до предметів, що створюються промисловістю («промисловий дизайн»), до засобів їх виготовлення, до середовища, в якому вони виробляються («технічний пейзаж») [11].

Таким чином, технічна естетика (від грец. *techne* – майстерність, мистецтво) – це художнє конструювання (дизайн) у техніці та промисловості, комплекс засобів і заходів для естетичного вдосконалення виробничого середовища; наукова дисципліна, що вивчає закономірності формування методами та засобами дизайну гармонійного предметного середовища життя і діяльності людини з метою більш повного задоволення її матеріальних і духовних потреб.

Дизайн є органічним складником мистецтва, провідником його функції у сферах життєдіяльності людини. Поняття «дизайн» охоплює різні види проектування, метою яких є формування естетичних і функціональних якостей предметного середовища. Термін «дизайн», який було започатковано на Заході, набув поширення в Україні лише наприкінці XX століття. До того в спеціальній літературі використовували терміни «художнє конструювання», «художнє проектування», «технічна естетика», «промислове мистецтво» тощо. Зміст цих словосполучень зводиться до мистецтва, очевидно, й освіта дизайнерів має бути співзвучною мистецькій освіті. Першооснову доречно шукати саме в ній [13, с. 73].

Дизайн як вид проектування назву отримав від англійського терміна *design*, який є похідним від італійського *disegno*, і окреслює широке коло понять, майже всю сферу діяльності художника: задум, вигадку, хитрощі, зображення, візерунок, малюнок, припущення, план дій, проектування, дотепне оригінальне рішення [7, с. 4]. Дизайн як творчий процес можна поділити на [8]:

– **промисловий дизайн** – створення речового світу суто з точки зору естетики сприйняття (зовнішні прояви форми);

– **технічну естетику** – науку про дизайн, що враховує всі аспекти, зокрема конструктивність (ранній етап становлення), функціональність (середній), комфортність виробництва, експлуатації, утилізації технічного виробу (сучасне розуміння).

Промисловий дизайн реалізовує, перетворює на життя прийняті норми (рекомендації) технічної естетики та відрізняється від інших сфер художнього формування предметного світу (архітектури, декоративно-прикладного мистецтва) орієнтацією на промислове виробництво та науково-технічний прогрес. Промисловий дизайн поділяють на дизайн знарядь діяльності, побутової техніки, меблів, транспортний дизайн і, навіть, дизайн механізмів [6, с. 75].

З огляду на зазначене вище, технічна естетика представлена як теорія промислового дизайну, що розкриває природу дизайну, закономірності його розвитку, проблеми художньої творчості в художньому конструюванні. Тому технічну естетику не варто розглядати просто як частину загальної естетики. Її завдання: дослідити коло проблем, що передбачають, з одного боку, розкриття закономірностей художньої творчості в промисловості, а з іншого – комплекс проблем, що пов'язані з практичними запитами людини-користувача, серед яких: формування асортименту і типу виробів, зручностей експлуатації, врахування естетичних та ергономічних вимог. Таким чином, технічна естетика та промисловий дизайн є невід'ємною частиною сучасного виробництва, що забезпечують підвищення конкурентоспроможності продукції, покращення умов професійної діяльності та життя людини.

До основних чинників, що вплинули на необхідність вивчення технічної естетики та промислового дизайну в закладах вищої освіти (ЗВО), належать історичний, політичний, економічний, соціальний, глобалізаційний та освітній [9, с. 142].

Історичний чинник багато в чому є визначальним, тому що зовсім недавно вітчизняний промисловий дизайн був складником радянського промислового дизайну, який у переддень української незалежності (наприкінці 80-х рр. XX ст.) демонстрував непогані показники. Тодішнє виробництво, хоча і було зорієнтованим на внутрішні потреби та ізольованим від конкуренції, змогло асимілювати дизайн у свою інфраструктуру та поступово нарощувало кількість впроваджених художньо-конструкторських доробок. Однак бум, пов'язаний з упровадженням методів дизайну у виробництво, продовжувався рівно стільки, скільки функціонувало саме виробництво. Тоді, не дивлячись на технологічну відсталість у деяких галузях виробництва, спеціалізація «промисловий дизайн» була більш наукомісткою та затребуваною. Входження України до ринкових умови змінило загальну картину: замість очікуваного злету настала криза. Промисловий дизайн, позбувшись живильних джерел (матеріальної бази, виробничих замовлень, інформаційного та науково-теоретичного забезпечення), почав швидко занепадати. Разом з тим, завдяки розвиненим техніко-естетичним, природничо-технічним і промисловим галузям освіти Україна на початку 1990-х рр. ще залишалася потужною індустріальною та науковою державою. Вона мала у своєму розпорядженні розвинену мережу освітніх закладів, промисловість, кваліфіковані кадри та високий інтелектуальний потенціал, тобто були шанси спільними зусиллями владних структур, ЗВО і підприємств здійснити фахову підготовку дизайнерів та фахівців з метою проведення успішної модернізації виробництва та виходу з економічної кризи [1, с. 10].

Політичний чинник виявляється у неспроможності та небажанні влади проводити широкомасштабні економічні перетворення соціального спрямування. Вплив політичного чинника на вітчизняний дизайн виявляється опосередковано, а саме – через економічний чинник [4, с. 105].

Економічний чинник. Такі галузі, як космічна, авіаційна та військова, що створюють високо інтелектуальне інженерно-технічне середовище, зазнали найменшого руйнівного впливу та стали підґрунтям для підготовки фахівців із промислового дизайну. Таким чином, вказані галузі майже не отримують фінансування. Причиною такого стану є не лише відсутність коштів, а й національної свідомості в нинішньої політичної еліти, яка прийшла до влади [9, с. 143].

Соціальний чинник. Вивчення технічної естетики та промислового дизайну в контексті професійної підготовки фахівців зорієнтовано на подальше створення ними продукту/продукції, що має певні властивості, серед яких: користь, зручність, краса, а також ціна, за якою користувач може цей продукт/продукцію придбати. Таким чином, напрям дизайнерської діяльності визначає користувач. Отже, правомірно говорити про **соціальний аспект** розвитку технічної естетики та промислового дизайну. Доцільно також згадати, що в сьогоdnішніх умовах користувач виявляє своє ставлення до промислового дизайну обираючи товар – дизайнерський продукт/продукцію, що було завезено в Україну з закордону. Вітчизняний промисловий дизайн, щоб бути конкурентним, намагається копіювати досягнення світових лідерів. Це вже певна сходинка розвитку дизайну, але наступна, як зазначає В. Даниленко, – генерування власних ідей, що були б помітні не лише власному користувачу, а й світу. Україна ще чекає на власний розвиток [3, с. 19].

Глобалізаційний чинник. На сучасному етапі український промисловий дизайн демонструє спроби самоідентифікуватися з метою стати в майбутньому повноцінним і самодостатнім учасником глобалізаційних процесів [9, с. 145].

Освітній чинник. Предметом гордості вітчизняного промислового дизайну є чинна система підготовки дипломованих дизайнерів у закладах вищої мистецької освіти [2, с. 16].

На сьогодні вивчення технічної естетики та промислового дизайну в системі підготовки майбутніх фахівців із дизайну є можливим у закладах вищої мистецької освіти, осередками якої в центральній частині України є Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури (м. Київ), на заході – Львівська національна академія мистецтв, а на сході – Харківська державна академія дизайну та мистецтва. Після проголошення незалежності України 1991 р. на ці заклади

спільно з Академією мистецтв України, Міністерством освіти і науки України було покладено завдання щодо організації національної системи освіти за напрямом підготовки «Мистецтво», до якого входить спеціальність «Дизайн» [15, с. 32].

У західному регіоні ще 1946 р. було започатковано Львівський державний інститут прикладного та декоративного мистецтва. У 1994 р. заклад було реорганізовано в Львівську державну академію мистецтв, а 2004 р. їй було надано статус національної. У структурі академії функціонує факультет дизайну, до складу якого входять кафедри: *дизайн інтер'єрів* (зараз така назва кафедри) (1946 р.), *дизайн костюму* (з 1959 р. як спеціалізація «моделювання костюму» при кафедрі художнього текстилю), *графічного дизайну* (з 1994 р. – відділ промислової графіки при кафедрі проєктування інтер'єрів, а з 1996 р. – окремий підрозділ).

Для ефективності ступеневої освіти мистецьких ЗВО в 1993 р. створено перший в Україні мистецький навчальний комплекс «коледж – інститут – академія», до складу якого увійшли: Львівський інститут прикладного та декоративного мистецтва, Львівський коледж прикладного та ужиткового мистецтва ім. І. Труша, Ужгородське училище прикладного мистецтва ім. А. Ерделі, Косівський училище прикладного мистецтва ім. В. Касіяна, Вижницьке державне училище прикладного мистецтва ім. В. Шкрібляка, Львівський художній ліцей, Підбузьке професійно-технічного училища та Мала академія мистецтв [13, с. 75].

Одним із важливих факторів функціонування мистецьких освітніх закладів, де здійснюється підготовка фахівців дизайнерського профілю, є створення освітньо-виховної системи, що забезпечує необхідні умови для морально-естетично-інтелектуального розвитку особистості, формування здатності до художньо-проєктної діяльності. Розвиток практики промислового дизайну в закладах вищої мистецької освіти передбачає його теоретичне осмислення. На цих засадах сформувалася та почала розвиватися технічна естетика. Студенти вивчають специфіку нового виду суспільної практики в повному обсязі: суспільну природу дизайну та принципи його розвитку в різних соціально-економічних умовах; особливості естетичної діяльності в системі промислового виробництва та шляхи естетичної організації предметно-просторового середовища людини; взаємодію людини і техніки, структуру та динаміку переваг користувачів; методи художнього конструювання і принципи формоутворення. Під час вивчення проблем технічної естетики студенти вивчають інші дисципліни (естетику і технологію, соціологію та економіку, психологію та ергономіку тощо) [12].

Щодо дидактичних основ освітньо-виховного процесу в закладах вищої мистецької освіти під час підготовки майбутніх фахівців у сфері дизайну можна виділити **три** базові принципи:

по-перше, максимальна чіткість, конкретність постановки проєктних задач в освітньому процесі;

по-друге, діалогічне надання освітніх послуг. Діалогічний принцип позбавляє науково-педагогічного працівника ролі одноосібного «охоронця» істини та знання й перетворює його на носія традиції сократичного діалогу, що вводить студентів до кола проблем та пошуків;

по-третє, визначальність гуманітарної культури як основи дизайнерської освіти. Для реалізації зазначених дидактичних основ та організаційних форм мистецький виш має сформувати специфічне освітнє середовище [9, с. 140].

Від початку XXI ст. загальноновизнаним центром мистецької освіти України є Харківська державна академія дизайну та мистецтва (у цьому статусі функціонує від 9 серпня 2001 р.). Завдяки орієнтації на практику дизайну та підготовку фахівців для промисловості, рішенням уряду Харківський державний художній інститут було реорганізовано в Харківський художньо-промисловий інститут (1963 р.), де було відкрито факультет промислового мистецтва. Тут художня освіта поєднувала традиції школи М. Раєвської-Іванової періоду художньо-промислових пріоритетів і Харківського технологічного інституту, де методика підготовки інженерів передбачала елементи дизайнерської освіти [2; 5].

Успішно розвивається і Київський державний інститут декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. Михайла Бойчука, створений 12 жовтня 1999 р. на базі Київського художньо-

промислового технікуму (1938 р.). Інститут забезпечує підготовку фахівців декоративно-прикладного мистецтва та дизайну зі спеціалізацій «графічний дизайн», «дизайн середовища», «промисловий дизайн» [10, с. 389].

Таким чином, вітчизняна система мистецької освіти представлена широкою мережею закладів вищої освіти. Вона має бути гнучкою та вчасно реагувати на зміни в сучасній економічній системі. Так, поряд із професійною підготовкою фахівців, заклад вищої мистецької освіти має надати випускникам вагомий обсяг сучасних знань, що дають молодим спеціалістам змогу інтегруватись у глобальний соціум і культурний простір.

Таким чином, технічна естетика та промисловий дизайн є невід'ємною частиною освітнього процесу в закладах вищої мистецької освіти. Технічна естетика постає теоретичною частиною дизайну, а промисловий дизайн реалізовує, перетворює на життя прийняті норми (рекомендації) технічної естетики та відрізняється від інших сфер художнього формування предметного світу (архітектури, декоративно-прикладного мистецтва) орієнтацією на промислове виробництво та науково-технічний прогрес.

Перспективами подальших досліджень є проблема розвитку закладів вищої мистецької освіти за кордоном.

Використані літературні джерела

1. Бойчук А.В. О бедном дизайне замолвите слово... 40-летию кафедры дизайна ХХПИ посвящается / А.В. Бойчук // Дизайн-освіта 2003: зб. матеріалів Всеукраїн. наук.-метод. конф. (24–28 берез. 2003 р.). Харків : ХДАДМ, 2003. С. 111–116.
2. Даниленко В. Дизайнерська освіта України у Європейському контексті / В. Даниленко // Вісник ЛНАМ. Спецвипуск. Львів, 1999. С. 173–177.
3. Даниленко В.Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури ХХ століття (національний та глобалізаційний аспекти): автореф. дис. ... док. мистецтвознавства. Львів : ЛНАМ, 2006. 36 с.
4. Даниленко В.Я. Дизайн: підручник / В.Я. Даниленко. Харків : ХДАДМ, 2003. 320 с.
5. Даниленко В.Я. Особливості становлення дизайну в Україні // Діалог культур: Україна у світовому контексті: матеріали перших Міжнарод. філософ.-культуролог. читань / редкол.: С.О. Черепанова (відп. ред.), І.А. Зязюн, В.Г. Скотний, Е.П. Мисько. Львів : Каменяр, 1996. Вип. 2. С. 228–230.
6. Корнилов И.К. Основы технической эстетики: учебник и практикум для вузов. 2-е изд., испр. и доп. / И.К. Корнилов. Москва : Юрайт, 2019. 158 с.
7. Кошлева А.В. Техническая эстетика: конспект лекцій / А.В. Кошлева. Тула. 2005. С. 62.
8. Краснощеков В.А. История дизайна: учеб.-метод. пособие / В.А. Краснощеков. Тольятти : Изд-во ПВГУС, 2017. 56 с.
9. Луговський О.Ф. Деякі чинники становлення вітчизняного дизайну в цілому та промислового зокрема / О.Ф. Луговський // Вісник ХДАДМ. 2007. № 4. С. 139–147.
10. Мигаль С.П. Львівська дизайнерська школа: становлення, проблеми, перспективи / С.П. Мигаль // Діалог культур: Україна у світовому контексті. Художня освіта: зб. наук. праць. Львів : Світ, 2000. Вип. 5. С. 387–399.
11. Общая техническая эстетика. URL: <https://suhovaasia.wordpress.com/2012/06/17/>.
12. Основные понятия и определения дизайна. URL: https://studbooks.net/631486/kulturologiya/osnovnye_ponyatiya_opredeleniya_dizayna.
13. Прусак В. Становлення та розвиток дизайн-освіти в Україні (кінець ХХ – початок ХХІ ст.) / В. Прусак // Вісник Львівської національної академії мистецтв. Львів, 2017. Вип. 31. С. 71–82.
14. Технічна (індустріальна) естетика. URL: <http://um.co.ua/2/2-3/2-31844.html>.
15. Чебикин А. Художня освіта в Україні ХХІ століття (культуротворчий аспект) / А. Чебикин // Діалог культур: Україна у світовому контексті. Художня освіта : зб. наук. праць. Львів : Світ, 2000. Вип. 5. С. 30–39.
16. Чуев С. Украинский дизайн – миф или реальность / С. Чуев // Design. 2005. № 1. С. 2.

References

1. Boichuk, A.V. (2003). O bednom dyzaine zamolvte slovo... 40-letyiu kafedry dyzaina KhKhPY posviashchaetsia [Say a word about poor design... The 40th Anniversary of the KHPI Design Chair is dedicated]. *Dyzain-osvita 2003 – Design-education 2003*. P. 111-116.
2. Danylenko, V. (1999). Dyzainerska osvita Ukrainy u Yevropeiskomu konteksti [Design education of Ukraine in the European context]. *Visnyk LNAM – Bulletin of the LNAM*. P. 173-177.
3. Danylenko, V.Ya. (2006). *Dyzain Ukrainy u svitovomu konteksti khudozhno-proektnoi kultury KhKh stolittia (natsionalnyi ta hlobalizatsiyni aspekty)* [Design of Ukraine in the World Context of the 20th Century Artistic and Design Culture (National and Globalization Aspects)]. Lviv.
4. Danylenko, V.Ya. (2003). *Dyzain [Design]*. Kharkiv.
5. Danylenko, V.Ya. (1996). Osoblyvosti stanovlennia dyzainu v Ukraini [Features of formation of design in Ukraine]. *Dialoh kultur: Ukraina u svitovomu konteksti – Dialogue of cultures: Ukraine in the world context*. 2, P. 228-230.
6. Korniylov, Y.K. (2019). *Osnovy tekhnicheskoi estetyky [Fundamentals of technical aesthetics]*. Moscow.
7. Koshleva, A.V. (2005). *Tekhnicheskaya estetyka [Technical aesthetics]*. Tula.
8. Krasnoshchekov, V.A. (2017). *Uchebno-metodicheskoe posobie po dystsyplyne «Ystoryia dyzaina» [A training manual on the discipline «History of design»]*. Toliatty.
9. Luhovskyi, O.F. (2007). Deiaki chynnyky stanovlennia vitchyznianoho dyzainu v tsilomu ta promyslovoho zokrema [Some factors of formation of national design in general and industrial in particular]. *Visnyk KhDADM – Bulletin of the KHDADM*. 4, P. 139-147.
10. Myhal, S.P. (2000). Lvivska dyzainerska shkola: stanovlennia, problemy, perspektyvy [Lviv Design School: Becoming, Problems, Prospects]. *Dialoh kultur: Ukraina u svitovomu konteksti. Khudozhnia osvita – Dialogue of Cultures: Ukraine in a World Context. Art Education*. 5, P. 387-399.
11. *Obshchaia tekhnicheskaya estetyka [General technical aesthetics]*. Retrieved from: <https://suhovaasia.wordpress.com/2012/06/17/>.
12. *Osnovnye ponyatiya y opredeleniya dyzaina [Basic concepts and definitions of design]*. Retrieved from: https://studbooks.net/631486/kulturologiya/osnovnye_ponyatiya.
13. Prusak, V. (2017). Stanovlennia ta rozvytok dyzain-osvity v Ukraini (kinets XX– pochatok XXI st.) [Formation and development of design education in Ukraine (end of XX - beginning of XXI century)]. *Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv – Bulletin of the Lviv National Academy of Arts*. 31, P. 71-82.
14. *Tekhnichna (industrialna) estetyka [Technical (industrial) aesthetics]*. Retrieved from: <http://um.co.ua/2/2-3/2-31844.html>.
15. Chebykin, A. (2000). Khudozhnia osvita v Ukraini XXI stolittia (kulturotvorchyi aspekt) [Art Education in Ukraine of the 21st Century (Cultural Aspect)]. *Dialoh kultur: Ukraina u svitovomu konteksti. Khudozhnia osvita – Dialogue of cultures: Ukraine in the world context. Art Education*. 5, P. 30-39.
16. Chuev, S. (2005). Ukraynskyi dyzain – myfyly realnost [Ukrainian design - myth or reality]. *Design*. 1, P. 2.

Diachenko Alla. Comparative Analysis of the Theoretical Fundamentals of Technical Aesthetics and Industrial Design in Higher Arts Education Institutions.

Summary.

In the article, the author defines the essence of the concepts “technical aesthetics”, “design”, “industrial design”. A comparative analysis of technical aesthetics and industrial design is made. The origins of the development of technical aesthetics and its basic principles are revealed: the designer deals with the subject, but his goal is not the subject, but the person; the most aesthetic are the most economical forms. It is emphasized that design is an organic component of art, the conductor of its function in all spheres of human activity, and industrial design – turns into life the accepted norms (recommendations) of technical aesthetics. The main factors that influenced the need to study technical aesthetics and industrial design in higher education were identified: historical (largely determined the first steps in the formation of domestic industrial design); political (manifested in the inability and sometimes unwillingness of the authorities to carry out large-scale economic transformations of social direction); economic (the state's economy has become a hostage to the realization of interests of several financial and

corporate groups, and this is negatively reflected in indicators in many areas of the economy); social (the study of technical aesthetics and industrial design in the context of the professional training of specialists, is focused on the further creation of a product that has certain consumer properties, such as utility, convenience, beauty, as well as the price at which the consumer can purchase this product, the direction of design activity is largely determined by the consumer, therefore, it is legitimate to speak about the social aspect of the development of technical aesthetics and industrial design); globalization (encourages domestic industrial design to generate their own ideas that would be visible not only to their consumer, but also to the world); educational (the pride of domestic industrial design is now the existing system of training graduate designers in institutions of higher art education). Higher art educational institutions are given, where professional training of future design specialists is possible, and the features of their educational process are summarized.

Key words: education; training; design; industrial design; technical aesthetics.

Дяченко А.В. Сравнительный анализ теоретических основ технической эстетики и промышленного дизайна в учреждениях высшего художественного образования.

Аннотация.

В статье автор определяет сущность понятий «техническая эстетика», «дизайн», «промышленный дизайн». Осуществлен сравнительный анализ технической эстетики и промышленного дизайна. Определены истоки становления технической эстетики и ее основные принципы. Обозначено, что дизайн является органической составляющей искусства, проводником его функции во всех сферах жизнедеятельности человека, а промышленный дизайн – реализует принятые нормы (рекомендации) технической эстетики. Определены основные факторы, которые повлияли на необходимость изучения технической эстетики и промышленного дизайна в высших учебных заведениях. Приведены высшие художественные учебные заведения, где возможна профессиональная подготовка будущих специалистов по дизайну и обобщены особенности учебно-воспитательного процесса.

Ключевые слова: образование; профессиональная подготовка; дизайн; промышленный дизайн; техническая эстетика.

Стаття надійшла до редколегії 7 жовтня 2019 року